

Debat val voormalige coalitie – aanvang nieuwe coalitie GBBL-PRO-CDA

Inleiding

Op vrijdag 20 januari werden vier gewaardeerde wethouders naar huis gestuurd. En daarmee kwam de coalitie ten val. Het CDA Landgraaf beloofde, bij monde van de heer Huth, snel met een verklaring te komen. Maar tot op de dag van vandaag is die verklaring uitgebleven. We wachten nu al ruim 6 weken, terwijl niet alleen wij, maar vooral ook onze inwoners én het personeel van de gemeente Landgraaf recht hebben op een duidelijke verklaring. Waarom was het vertrek van de vier wethouders en de val van de coalitie noodzakelijk? Het is voor ons nog steeds de onbeantwoorde hamvraag. En we verwachten dat het CDA daar nu eindelijk een antwoord op gaat geven.

Afwezigheid wethouder Dreissen

We zullen ook zelf inzoomen op een aantal cruciale feiten en gebeurtenissen. We vragen aan de hoofdrolspelers om uitleg over de rol die ze hebben gespeeld en verwachten dat zij vandaag in het openbaar verantwoording afleggen. Omdat we er met z'n allen recht op hebben! En juist dat maakt het zo verwerpelijk dat juist wethouder Dreissen denkt vandaag een paar dagen met verlof te kunnen gaan. Een wethouder die ruim 6 weken vrijwel betaald verlof heeft gehad. Een wethouder die nota bene vandaag zélf de uitnodigende partij is. Een wethouder die na 3 jaar wethouderschap zou moeten weten hoe de verhoudingen tussen raad en college liggen. De PvdA kan daarom niet anders dan tot de conclusie komen dat wethouder Dreissen wegloopt voor haar verantwoordelijkheid, niet bereid is verantwoording af te leggen op de plek waar-, en het moment waarop dat hoort. Wethouder Dreissen kiest er doelbewust voor de raad, de inwoners en het personeel van Landgraaf te schofferen.

Procesmatige terugblik

Laat ik begin met een terugblik op het proces. Dat proces ging al in 2012 van start met de erkenning dat Landgraaf op termijn onvoldoende in staat zou zijn om z'n taken op het gewenste ambitieniveau uit te voeren. Kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie, een tekort aan kwantiteit en kwaliteit en een toenemende druk op de kosten waren voor de gemeenteraad van Landgraaf dé argumenten om te kiezen voor een volledige ambtelijke fusie met Brunssum. En als dat proces in 2015 strandt, laat de gemeenteraad van Landgraaf er geen gras over groeien.

Want in oktober 2015 kreeg het college van een meerderheid van de raadsleden, waaronder de drie raadsleden van het CDA, de opdracht om vier varianten van samenwerking, waaronder de herindelingsvariant, met omliggende gemeenten te onderzoeken. De mogelijkheid dat de herindelingsvariant als de beste optie uit het onderzoek zou kunnen komen, werd daarmee in oktober 2015 door de 14 raadsleden van de coalitie, waaronder de drie raadsleden van het CDA, met het volle verstand aanvaard. Sterker nog uit de tekst van de motie, die toen ook door het CDA werd gesteund, blijkt duidelijk dat de herindelingsvariant expliciet aan de te onderzoeken varianten werd toegevoegd, omdat niet langer het beeld mocht blijven bestaan dat raadsleden met het verzet tegen herindeling hun eigen 'pluche' veilig wilden stellen.

Rol van het college van burgemeester en wethouders

In november 2016 stelden de wethouders Ancion, Leunessen, Regterschot en Van der Valk én burgemeester Vlecken het concept herindelingsontwerp Landgraaf–Heerlen vast. Met de vaststelling van dit concept herindelingsontwerp bekendende deze vijf collegeleden kleur als voorstander van de herindeling Landgraaf–Heerlen. Alleen wethouder Dreissen onthield zich op dat moment van een standpunt. Op 16 januari jl. wordt het herindelingsontwerp door de raad van Landgraaf verworpen. In diezelfde vergadering neemt de gemeenteraad, met steun van het CDA Landgraaf, een motie aan waarin een bredere herindeling als opdracht aan het college wordt meegegeven. Vervolgens hebben de colleges van Landgraaf en Heerlen op 17 januari een gesprek met een afvaardiging van Gedeputeerde Staten. En in dat gesprek geven de beide colleges uiting aan hun teleurstelling over de uitkomst op 16 januari.

Het verloop van het gesprek met de gedeputeerden Koopmans en Geurts is van belang. Omwille van de zorgvuldigheid hebben we de reconstructie van dat gesprek ge–vier–dubbel–checked. Van de vier oud–wethouders krijgen we exact dezelfde weergave van het gesprek. En die weergave is als volgt: het gesprek met de gedeputeerden ging van start met een terugkoppeling van de beide colleges. De beide colleges hebben hun gevoel van teleurstelling met de gedeputeerden gedeeld. Van Landgraafse zijde werd daarbij nog aangegeven dat het college van Landgraaf niet wilde reageren vanuit de emotie van teleurstelling. Het college van Landgraaf achtte het daarom verstandig om voldoende tijd te nemen voor een bepaling van de eigen koers en de daarin te nemen vervolgstappen. Het was vervolgens de afvaardiging van GS die per mededeling aankondigde dat GS die ochtend het besluit had genomen om de motie van Landgraaf op het raadsbesluit van Heerlen te leggen. Hetgeen in concreto inhield dat GS de regie zouden gaan nemen in een herindelingsproces dat zou moeten gaan leiden tot een nieuwe gemeente, waarvan Landgraaf en Heerlen de ruggegraat zouden zijn. Gesprekken met Kerkrade, Brunssum, Voerendaal en Simpelveld, zouden moeten uitwijzen welke gemeente daarbij zou kunnen, willen of moeten aanhaken..... *“Ik mag er toch vanuit gaan dat het college van Landgraaf blij is dat GS met hun regierol uitvoering gaat geven aan de motie van de raad van Landgraaf om te komen tot een bredere fusie...?”* Dat was exact de vraag die gedeputeerde Koopmans vervolgens aan het college van Landgraaf stelde. En het was vervolgens burgemeester Vlecken die met volmondig ‘JA’ en zonder voorbehoud in de richting van gedeputeerde Koopmans reageerde. Het enige dat wethouder Dreissen daar nog aan toe te voegen had was de opmerking dat het CDA Landgraaf van mening was dat er een genuanceerde volksraadpleging moest plaatsvinden.

We kunnen daarom een conclusie trekken: wethouder Dreissen en burgemeester Vlecken hebben tijdens het gesprek met een afvaardiging van Gedeputeerde Staten niet harder dan de naar huis gestuurde collegeleden de aanval op de regierol van de provincie geopend. Integendeel, de instemmende bewoordingen in de richting van gedeputeerde Koopmans kwamen van de burgemeester. Zoals gezegd, we hebben deze lezing bij de vier wethouders gecheckt. Maar ook de overige deelnemers aan het gesprek zouden deze lezing kunnen bevestigen.

Het voorgaande leidt tot de volgende vragen aan de burgemeester:

1. Kan de burgemeester bevestigen dat hij de vraag van Gedeputeerde Koopmans, of hij er vanuit mocht gaan dat het college van Landgraaf blij was dat GS met hun regierol uitvoering gaan geven aan de motie van de raad van Landgraaf, instemmend in de richting van de gedeputeerde heeft beantwoord?
2. Is de burgemeester niet mét ons van mening dat hij – omdat ook hij zijn zegen heeft gegeven aan het herindelingsontwerp Landgraaf – Heerlen – leiderschap had moeten tonen door vóór zijn wethouders te gaan staan?

Op grond van het voorgaande heeft de PvdA-fractie ook nog een vraag aan de fracties van GBBL-CDA en PRO Landgraaf:

3. Waarom hebt u er voor gekozen om slechts het vertrouwen in 4 van de 6 collegeleden op te zeggen, terwijl de overige twee collegeleden niet harder dan de vier weggestuurde wethouders de aanval op de regierol van de provincie hebben geopend?

Rol van de Landgraafse CDA-fractie

En daarmee kom ik bij de rol van de raad en die van de CDA-fractie in het bijzonder. De CDA-fractie had twee argumenten om tegen het herindelingsontwerp te stemmen: het tijdspad zou te krap zijn en de schaal van een nieuwe gemeente Landgraaf-Heerlen te gering. Ik wil op beide argumenten inzoomen.

Zoals gezegd, heeft de raad in oktober 2015 aan het college de opdracht gegeven om vier vormen van samenwerking, met inbegrip van de herindelingsvariant, samen met omliggende gemeenten te onderzoeken. Op dat moment vertrekt de samenwerkingstrein, met daaraan gekoppeld een herindelingswagon. De raadsleden Huth, Reumkens, Haan en Smeets stappen, net als 10 andere raadsleden in die trein.

Het is voorstelbaar dat de CDA-raadsleden en raadslid Smeets op dat moment niet ver genoeg hebben doorgedacht. De opdracht was immers gericht op een onderzoek met 'omliggende gemeenten' en wie niet ver genoeg vooruit denkt, kan op zo'n moment over het hoofd zien dat, indien andere gemeenten zouden afhaken, alleen Heerlen zou overblijven. Maar in januari 2016 was voor alles en iedereen volstrekt helder: de trein vertrekt met alleen Landgraaf en Heerlen aan boord op weg naar de eindbestemming. Er worden afspraken gemaakt over de route en de trein komt op stoom. Provincie en gemeenten leggen geld op tafel. En ook bij de volgende tussenstations trekt geen van de passagiers aan de rem. Je bent ongeloofwaardig als je meerdere tussenstations laat passeren, en dan pas bij het naderen van de eindbestemming aan de handrem trekt, met als argument dat de schaal tussen Landgraaf en Heerlen alléén te klein is. Daarom de volgende vragen:

4. Waarom hebben de raadsleden Huth, Haan, Reumkens en Smeets er in januari 2016 niet voor gekozen om de herindelingswagon van de trein los te koppelen toen bleek dat alleen Heerlen met het onderzoek mee deed?
5. Waarom hebben zij maanden lang dit proces gesteund terwijl voor alles en iedereen duidelijk was dat de uitkomst van dit proces een herindeling tussen alleen deze twee gemeenten zou kunnen zijn?

Een vergelijkbare metafoor kan worden gespiegeld op het argument van het tijdpad. Sterker nog, het is de raad zélf die mét steun van de CDA-fractie op 13 oktober 2016 via de raadsrapportage vaststelt dat besluitvorming zal plaatsvinden in december 2016. De CDA-fractie gaf geen krimp. En als de rapporten openbaar worden gemaakt wordt op verzoek en nota bene in overleg met het CDA Landgraaf het tijdpad aangepast. Besluitvorming vindt niet, zoals oorspronkelijk en met instemming van het CDA afgesproken, in december plaats, maar er wordt op verzoek en in overleg met het CDA Landgraaf uitgeweken naar 16 januari 2017. De datum van 16 januari waren voor zowel de drie CDA-raadsleden, als ook voor de afdelingsvoorzitter van het CDA Landgraaf akkoord. Daarom de vraag:

6. Hoe kan het CDA Landgraaf met droge ogen beweren dat het tijdpad te krap was, terwijl dit tijdpad in nauw overleg met datzelfde CDA tot stand is gekomen?

Geen tegenstander van herindeling

Naast het argument van het tijdpad en de schaalgrootte, heeft het CDA Landgraaf geen inhoudelijke argumenten ingebracht die de analyse van de commissie Mans-Deetman-Hazeu tegenspreken. In tegendeel. De heer Drippy kan zich vanmorgen in het Limburgs Dagblad niet voorstellen dat de voormalige coalitiepartners door de draai van het CDA verrast waren.

'Standbeeld voor voorstanders'

De heer Huth heeft nooit onder stoelen of banken gestoken dat hij persoonlijk een groot voorstander is van de herindeling van Landgraaf met Heerlen. Het was namelijk de heer Huth die tijdens het raadsuitstapje op 1 juli nog vol overtuiging tegen een aantal collega-raadsleden verkondigde dat hij vóór een herindeling met Heerlen zou zijn. Sterker nog.... volgens de heer Huth verdienen de voorstanders van een herindeling met Heerlen zelfs een standbeeld op het raadhuisplein van Landgraaf..... En meneer Huth, u was het toch die ik aan de telefoon had toen u mij eind november verzekerde van uw voorstem voor het herindelingsontwerp. De PvdA heeft daarom de volgende vragen:

7. Wat is nou de échte mening van de heer Huth over een herindeling met de gemeente Heerlen en hoe rijmt hij deze mening met eerdere uitspraken hieromtrent?
8. Welke argumenten of gebeurtenissen hebben voor de heer Huth aanleiding gegeven om zijn standpunt in te leveren op zo'n cruciaal onderwerp voor de toekomst van Landgraaf?
9. Waarom heeft de heer Reumkens al zijn herindelingsgezinde berichten op social media na 16 januari toch maar snel weer verwijderd?

Het CDA Landgraaf zich op 16 januari niet tegen een herindeling uitgesproken. Een bredere herindeling op niveau van Parkstad kan of kon (?) op steun van het CDA Landgraaf rekenen.

10. Hoe legt u dit standpunt aan de inwoners van Landgraaf uit, nu u zich door GBBL laat muilkorven en een herindeling ten principale niet aan de orde zal zijn?
11. Hoe denkt het CDA Landgraaf alsnog het standpunt voor een bredere herindeling in Parkstad te kunnen bewerkstelligen?
12. En misschien nog belangrijker, hoe ziet het CDA Landgraaf de toekomst van de gemeente Landgraaf? Als zelfstandige gemeente, of als onderdeel van een bredere gemeente in Parkstad?

Geloofwaardigheid en betrouwbaarheid aangetast

De wispelturigheid van het CDA Landgraaf heeft de betrouwbaarheid van onze gemeente ernstig aangetast. Het feit dat burgemeester Vlecken enerzijds een gesprek met GS weigert vanwege het ontbreken van een volledig college, maar tegelijkertijd er met gestrekt been op kniehoogte denkt te moeten invliegen, geeft ons geen vertrouwen. Tegen de achtergrond van alle gemaakte keuzes in de afgelopen jaren, maken dergelijke acties de gemeente Landgraaf tot een volstrekt ongeloofwaardige partner.

Coalitieprogramma

De PvdA wenst graag op een aantal punten uit het coalitieprogramma te reageren.

Wat daarin opvalt, is dat de nieuwe coalitie vooral kiest voor het doortrekken van het beleid van de vorige coalitie. Een compliment dat we graag aannemen. Er wordt geen drastische koerswijziging voorgesteld. Toch vallen een aantal belangrijke punten op.

Accommodatiebeleid en zwembad

Ten aanzien van het accommodatiebeleid stellen partijen dat het vastgestelde beleid wordt voortgezet. Een opmerkelijke passage uit het convenant omdat juist de meest heftige discussies in deze raad over dit onderwerp gevoerd zijn. We kunnen ons het emotionele betoog van raadslid en aanstaand portefeuillehouder Janssen nog herinneren ten aanzien van sporthal in de Bende. Of het raadslid Janssen-Haenen, die hier met bezorgde inwoners stond en pleitte voor gemeentelijke subsidie voor buurtaccommodatie Bei de Ling. Of de schande waarvan GBBL sprak over het niet realiseren van een groot multifunctioneel centrum op Park Heigank. Het was GBBL die met een pagina grote advertentie verkondigde dat verenigingen in Landgraaf met het accommodatiebeleid 'ten grave gedragen' zouden gaan worden.....

Kunnen we nu vaststellen dat de inbreng van GBBL op dit dossier vooral voor de bühne is geweest? En kunnen we vaststellen dat de voormalige coalitie bij nader inzien toch, hoe moeilijk soms ook, goed werk heeft afgeleverd? Wie komende maanden de lintjes gaat doorknippen van de successen die de voormalige coalitie heeft kunnen boeken, wordt daarmee ook één op één verantwoordelijk voor de moeilijke keuzes die nodig waren om die successen te kunnen realiseren.

De verbazing was helemaal groot toen we de passages over het zwembad lazen. Het waren CDA en GBBL die de integriteit van wethouder Regterschot in december 2016 nog in twijfel trokken. Het CDA eiste (!) een raadsbesluit in uiterlijk februari..... Elke vorm van uitstel was niet acceptabel. En waar kiezen CDA-GBBL en PRO voor? Juist. Voor uitstel, het continueren van de onzekerheid en een rekening van 33.000 euro per maand zolang besluitvorming uitblijft. En de burger van Landgraaf betaalt die rekening... De partijen die de gemeente Heerlen een mes in de rug staken, gaan nu het handje ophouden voor een zwembad bij diezelfde gemeente Heerlen.... Moet u zich voorstellen, dat de gemeente Kerkrade in Landgraaf komt aankloppen om 50% van het nieuwe zwembad in Kerkrade te betalen, waarbij Kerkrade de omvang en de locatie van dat zwembad bepaalt. En dan heeft Kerkrade nog niet eens onze gemeente met een smaad- en lastercampagne onterecht te kakken

gezet. We kunnen de passage over het zwembad, uitgaande van een zelfstandig Landgraaf, echt niet serieus nemen.

Armoedebeleid en sociaal domein

Ten aanzien van het armoedebeleid en het sociaal domein kiest de nieuwe coalitie voor 'windowdressing'. In plaats van een forse structurele inzet om sociale achterstanden aan te pakken, kiezen GBBL, PRO en CDA voor een doekje voor het bloeden. Als je mensen écht wil helpen moet de onderliggende problematiek worden aangepakt met bijbehorende slagkracht en bijbehorende structurele middelen. Op geen enkele manier blijkt uit het convenant hoe de nieuwe coalitie denkt de aanwezige sociale achterstanden in onze gemeente te kunnen gaan aanpakken. Met betere, andere of meer samenwerking gaan we het écht niet redden.

Strijd tegen provincie

Het laatste inhoudelijke, en misschien wel belangrijkste punt uit het coalitieprogramma is de strijd tegen de Provincie Limburg. De strijd voor zelfstandigheid. De PvdA heeft de grootst mogelijke twijfel bij de kansen van deze voorgestelde strijd. Jurisprudentie is volstrekt helder over de kansen. Een gang naar de rechter zal voor de bühne zijn en u houdt de inwoners van Landgraaf daarmee doelbewust een worst voor. Daarnaast hebben we ook het ongekend brede draagvlak in Provinciale Staten waargenomen. We prijzen de dag niet voordat het avond is, maar uw opties lijken niet kansrijk.

Vier wethouders zijn door de nieuwe coalitie naar huis gestuurd omdat hen verweten werd dat ze de strijd niet hard genoeg wilden voeren. Maar, mocht in het najaar blijken dat de nieuwe coalitie de strijd die gevoerd gaat worden, niet heeft weten te winnen, is de nieuwe coalitie dan bereid om met terugwerkende kracht excuses aan te bieden? Excuses die dan op z'n plaats zijn omdat er een politieke crisis veroorzaakt is. Omdat de bijbehorende financiële rekening bij de burger is gelegd. Er onvoldoende aandacht is geweest voor het belang en de positie van de medewerkers van de gemeente Landgraaf. De nieuwe coalitie er niet voor gekozen heeft om op constructieve wijze er het beste van te maken. Uw excuses, omdat de geloofwaardigheid van de lokale politiek op het spel is gezet.

Als blijkt dat uw voorgestelde strijd, ook echt kansloos is gebleken, zijn excuses aan de inwoners van Landgraaf en het personeel toch zeker op z'n plaats?!

Tot slot

Tot slot spreek ik uit de grond van mijn hart namens de PvdA de hoop uit dat de nieuwe machtshebbers voldoende oog blijven houden voor de politiek-bestuurlijke en juridische realiteit. En met die realiteit ook gaan besturen in het belang van de inwoners en het personeel van Landgraaf. Laat hen niet de dupe worden voor uw kansloze strijd, als bij u op een gegeven moment toch het besef ontstaat dat de nieuwe gemeente er gaat komen. Zowel de Provincie Limburg als ook de gemeente Heerlen hebben de hand naar u uitgereikt om sámen te werken aan een investeringsagenda voor de toekomst van de nieuwe gemeente. Met diepe overtuiging hopen we dat u die handreiking op korte termijn alsnog gaat aannemen, en snel de strijdbijl gaat begraven.

PvdA-fractie Landgraaf, maandag 6 maart 2017